

LEREND BEHEREN

**De basis is monitoren
Leren om kieviten te beheren**

Mariëlle Oudenes

Klaas de Mik

Weidehof
Krimpenerwaard

Agrarisch natuur-
en landschapsbeheer

Collectief Weidehof Krimpenerwaard

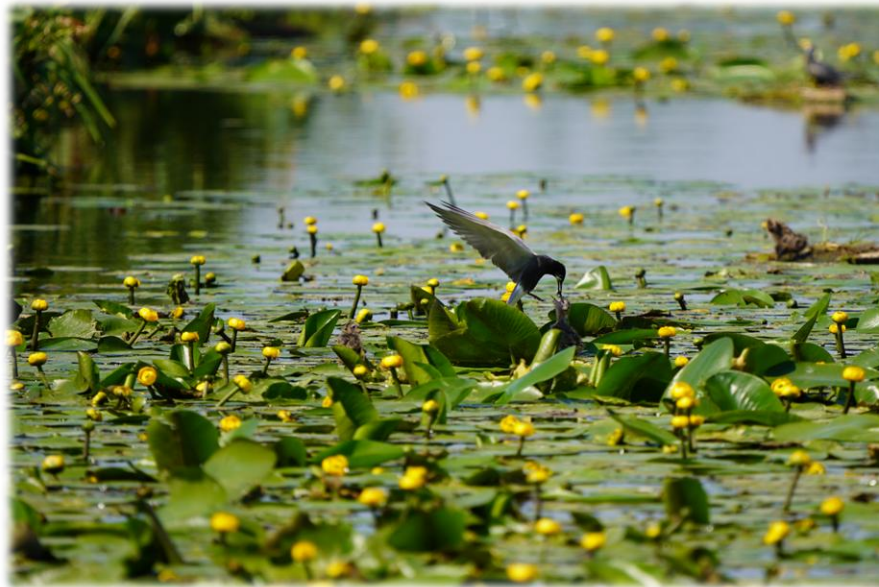
- **125 deelnemers, deelname ca. 80%**
- **2200 ha Open Grasland & Dooradering**
- **1050 km ecologisch baggeren**
- **1750 km ecologisch slootschonen**
- **Projecten;**
 - realisatie WIS
 - GLB pilot
 - Gebiedsproces
 - Monitor duurzame landbouw, KPI

Collectief Weidehof Krimpenerwaard

2 Hoofddoelen

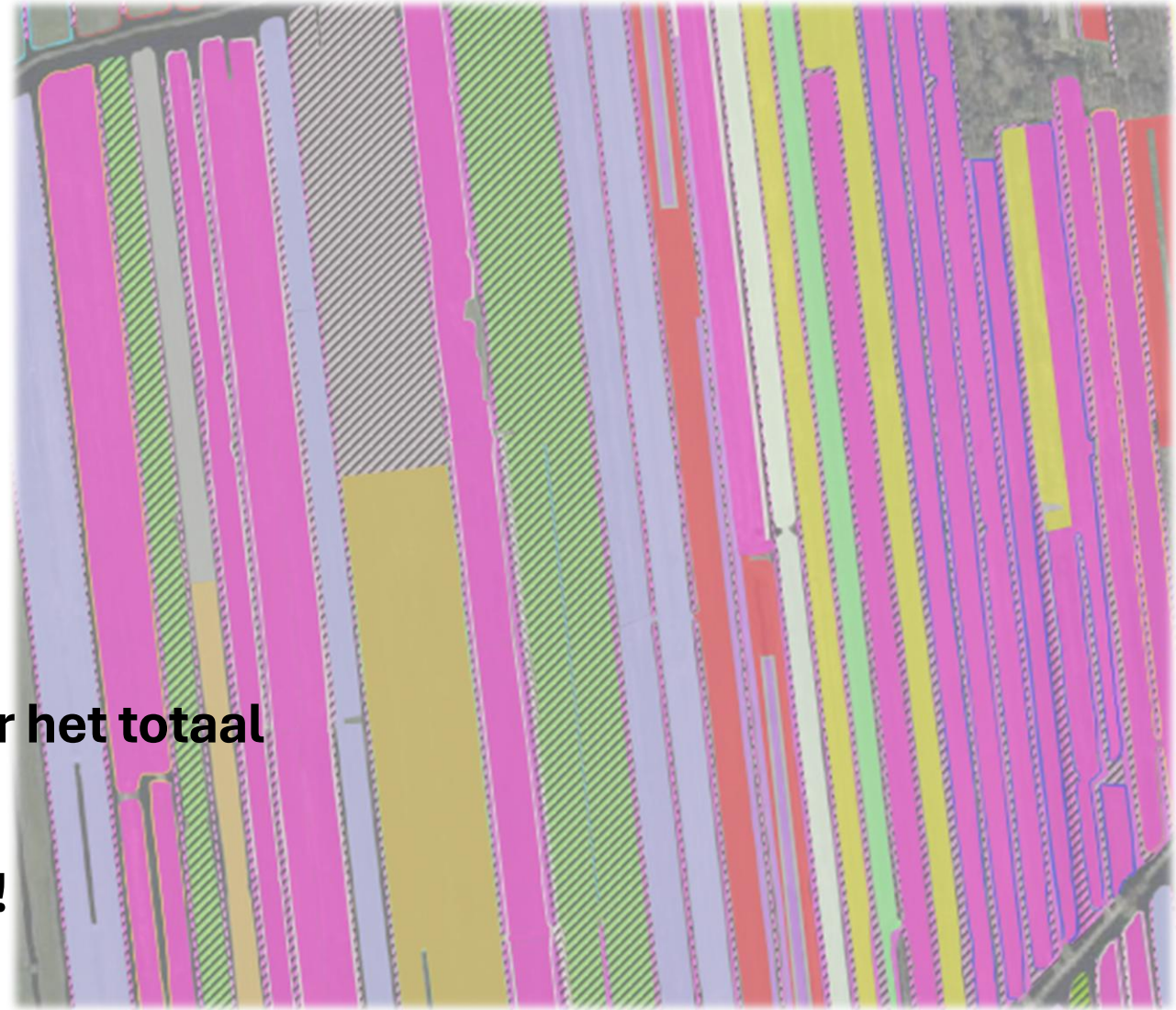
- **Behouden en versterken weidevogelpopulatie**
- **Vergroten biodiversiteit, sloot en slootkant**

Weidevogelbeheer

Beheermozaiëk

- **Tenminste 30% zwaar beheer**
- **Jaarlijks evalueren met deelnemer**
- **Gericht op polderniveau, kijken naar het totaal**
- **Lerend beheren; basis is monitoren!**

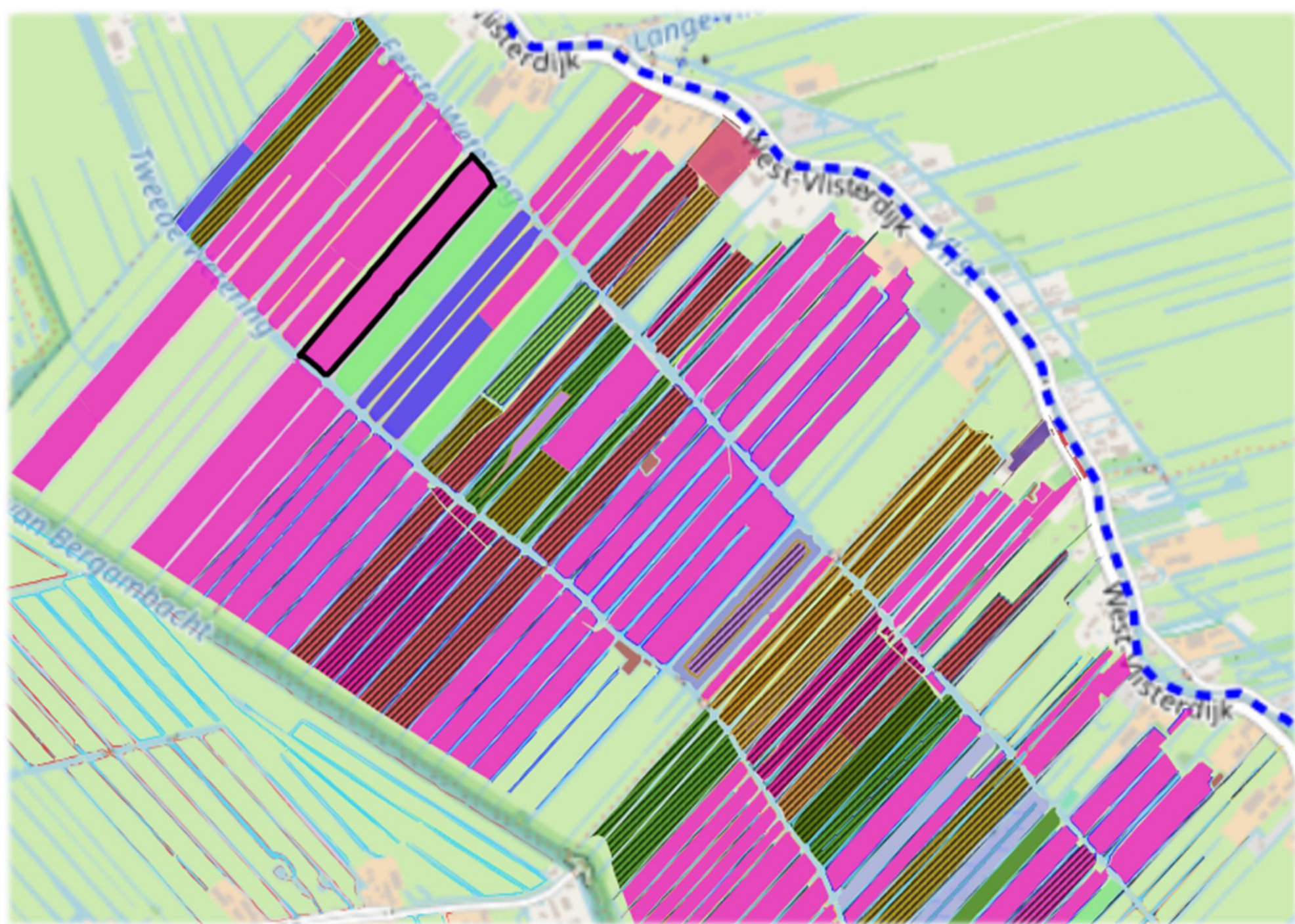

Lerend beheren

- **BTS monitoring**
- **QBM monitoring**
- **Nestregistratie**
- **Observaties en gesprekken**
- **Monitoring habitat kwaliteit**

BTS resultaten

deelgebieden	2025		
	broedparen	gezinnen	BTS
Kadijk oost - Bovenberg	13,5	11	81,5%
Kadijk oost-Tusselannen	37,5	27	72,0%
Vlist westzijde	63,5	45	70,9%
Schuwacht	8,5	2	23,5%
Tusselannen- Bovenberg zuid	7	7	100,0%
Benedenberg zuid	30	28	93,3%
Ouderkerk oost	12	7	58,3%
Elserkade	7	9	128,6%
den Hoek agrarisch zuid	7	2	28,6%
Totaal van de deelgebieden	186	138	74,2%
Correctie Elserkade hoger dan 100%	-7	-9	
Totaal na correctie	179	129	72,1%

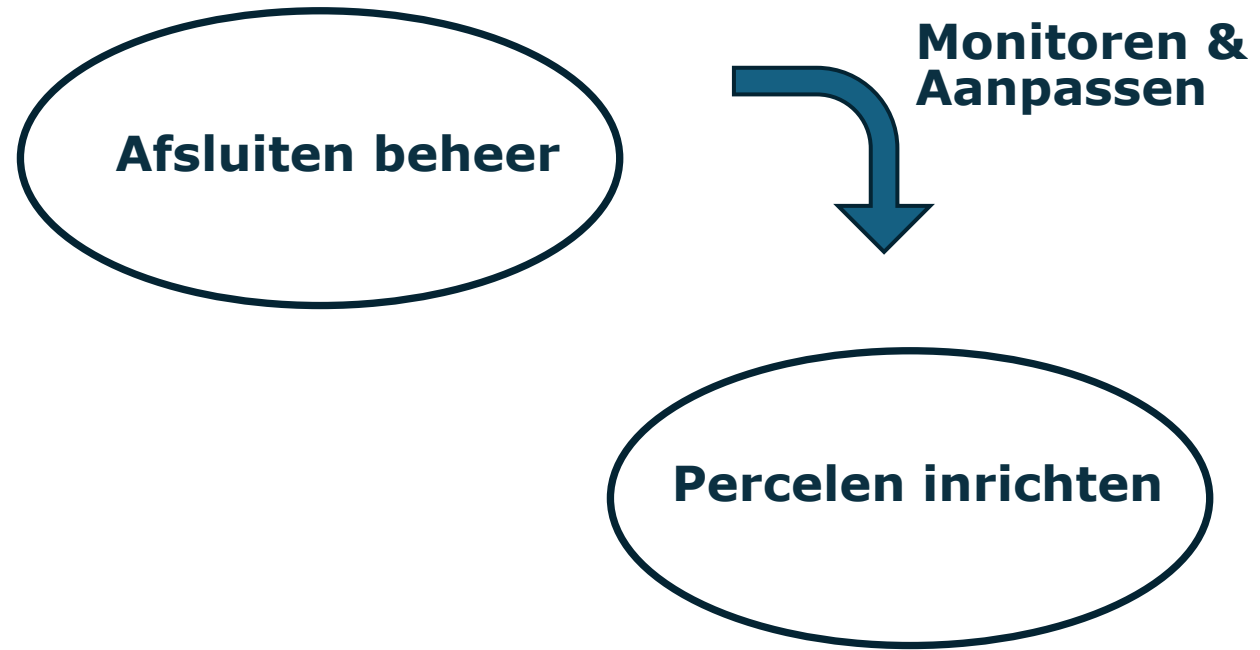
BTS voldoende (> 65%)

BTS mogelijk voldoende (50-65%)

BTS onvoldoende (< 50%)

Lerend beheren

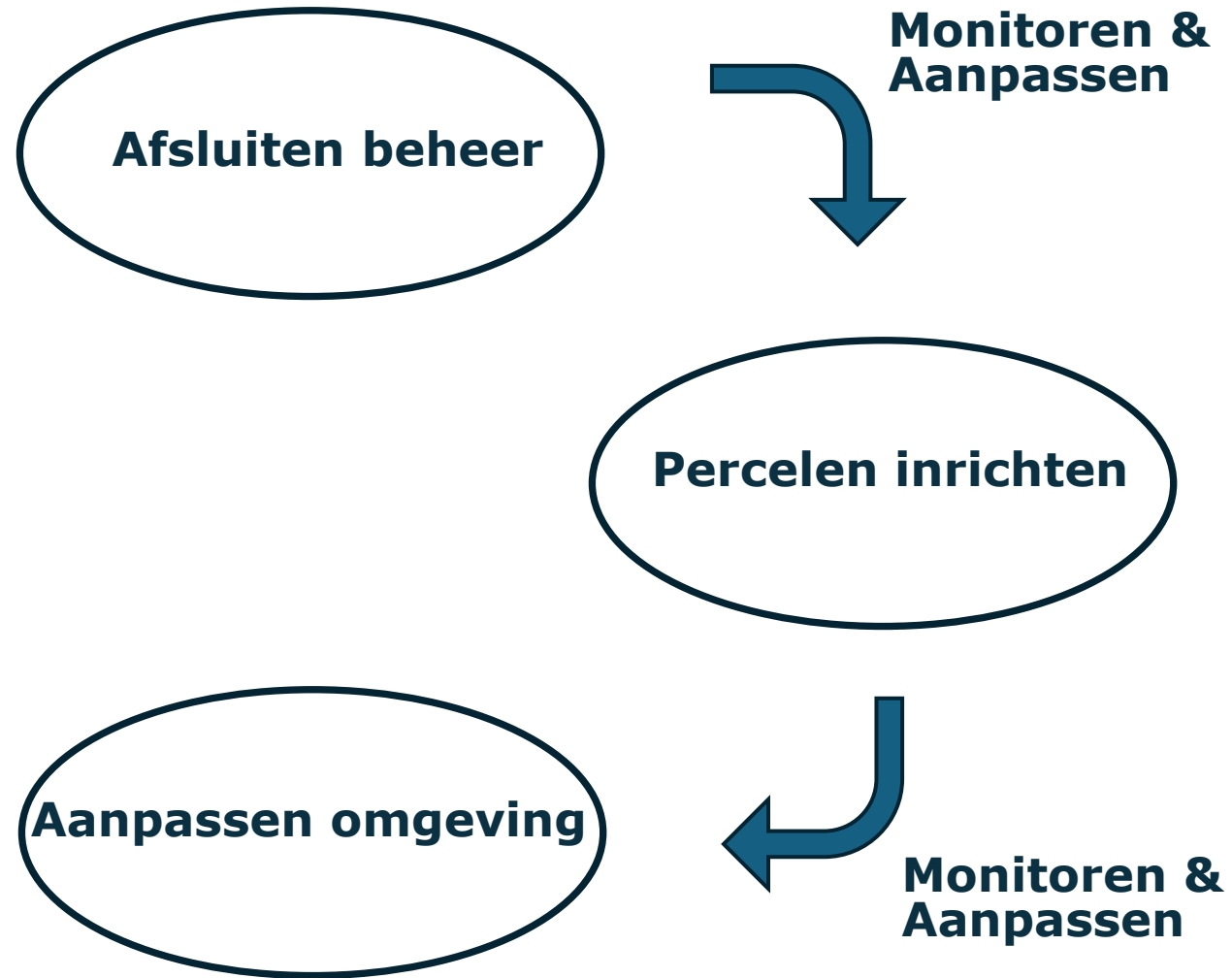
Lerend beheren

Percelen inrichten

- Kievit-strook
- Inzaaien kruiden
- Aanpassen plas-dras

Lerend beheren

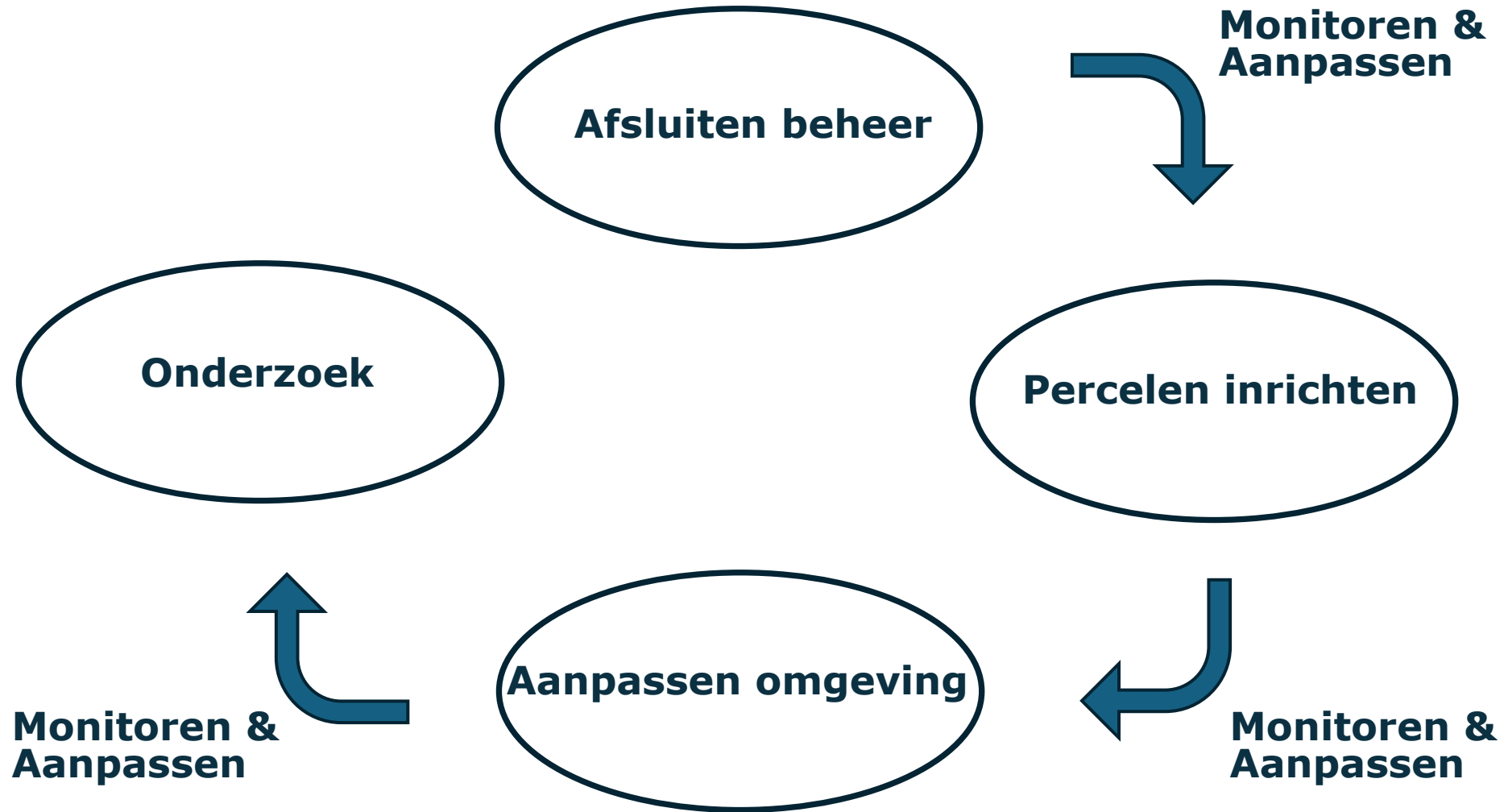
Lerend beheren

Aanpassen omgeving

- **Onderhoud bomen**
- **Opruimen rommel**
- **Plaatsen rasters**
- **Verwijderen planken/dammen**

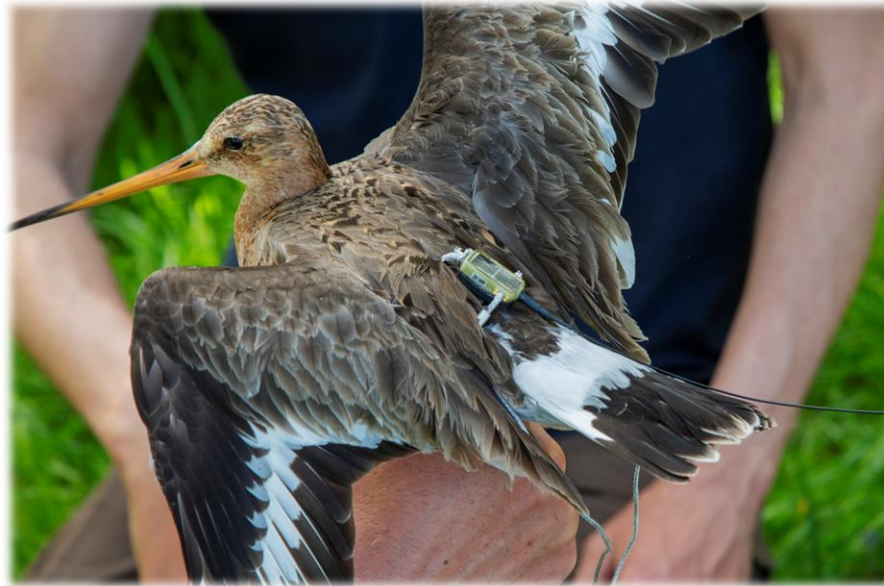
Lerend beheren

Lerend beheren

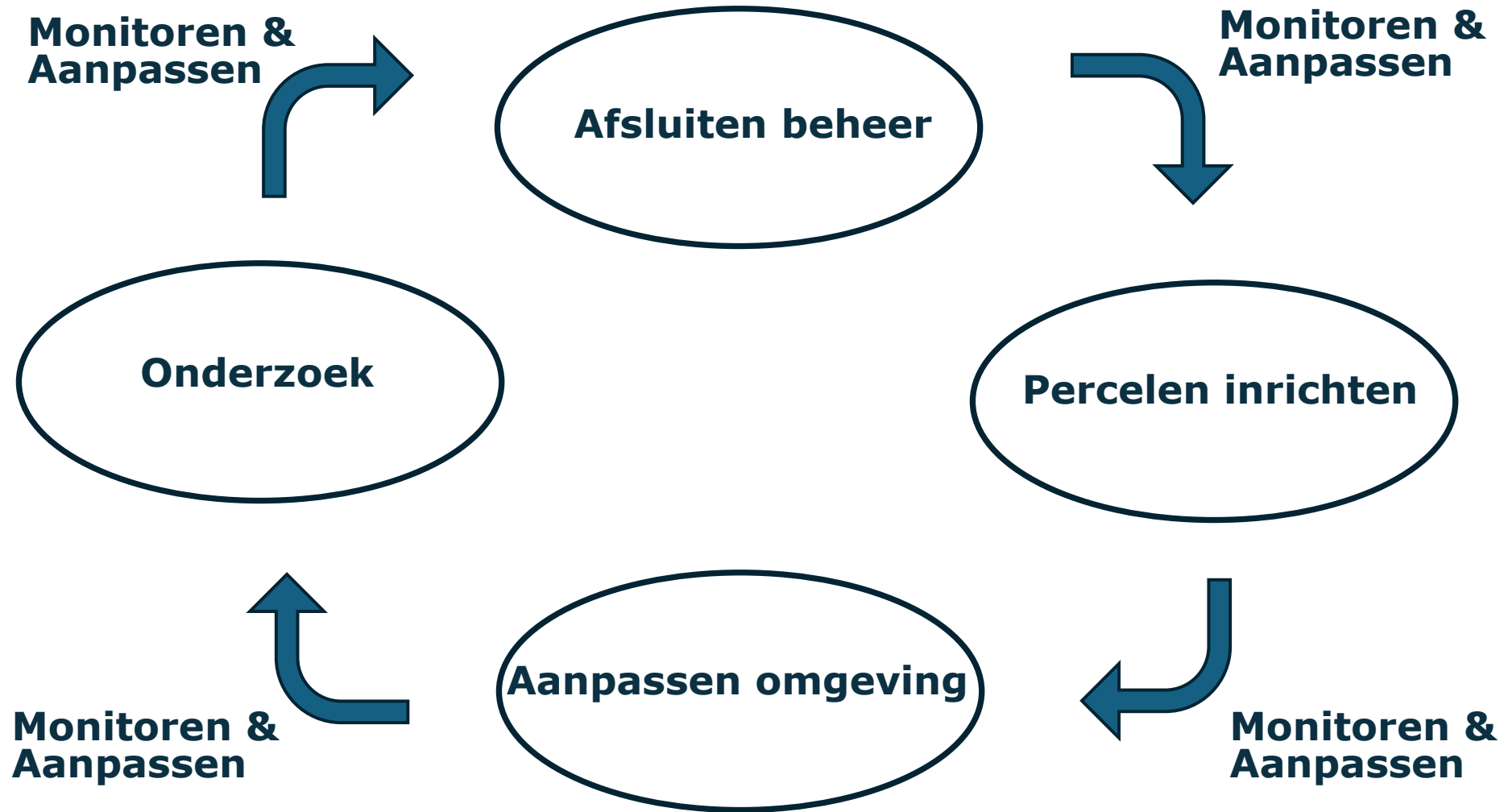
Onderzoek

- **Kuikenoverleving**
- **Voedselbeschikbaarheid**
- **Zenderen & ringen**
- **Wildcamera's**

Onderzoek naar hoofdfactoren kuikenoverleving (2022): Op basis van wekelijkse tellingen van grutto's kregen we een gedetailleerd inzicht in het seizoensverloop van de grutto's en hun broedcyclus in drie studiegebieden (twee reservaten en een gebied met agrarisch natuurbeheer). We vergeleken deze gebieden wat betreft de leefomgeving (graslandtype en hoogte) en activiteit van predatoren. Wederom was het broedsucces van grutto's te laag in alle gebieden en lag het knelpunt in de kuikenfase. In een agrarisch gebied waar de boeren hun best doen om het leefgebied te optimaliseren, werden meer jongen groot dan in natuurreservaten, terwijl de natuurreservaten iets meer variatie in graslandtypen aanbieden wat een optimaler foerageergebied voor gruttokuikens zou moeten creëren. Dit is echter niet terug te zien in het broedsucces. Alles wees er op dat predatie in de kuikenfase zo hoog is dat **vegetatiehoogte** (en daarmee dekking) bepalender is dan de kruidenrijkdom (Dreef *et al.* 2022).

Leren om kieviten te beheren

- Profiteren de kieviten van de maatregelen die worden genomen om de grutto's te beschermen?
- Er is nog geen gestandaardiseerde methode om het broedsucces van kieviten vast te stellen.
- Welk beheer heeft een kievit nodig om kuikens groot te brengen?

Wat weten jullie van de kievit?

Op welke datum werd het eerste kievitseï gevonden in de Krimpenerwaard?

14 maart

Op welke datum werd het laatste kievitseï gevonden in de Krimpenerwaard?

15 juni

Hoeveel dagen broedt een kievit?

26 tot 29 dagen.

grutto 22 tot 24 dagen

Hoeveel dagen doet een kuiken er over om vliegvlug te worden?

35 tot 40 dagen.

grutto 24 tot 27 dagen

Hoeveel dagen is de tijd vanaf eerste ei totdat de jongen vliegvlug zijn?

66 tot 74 dagen

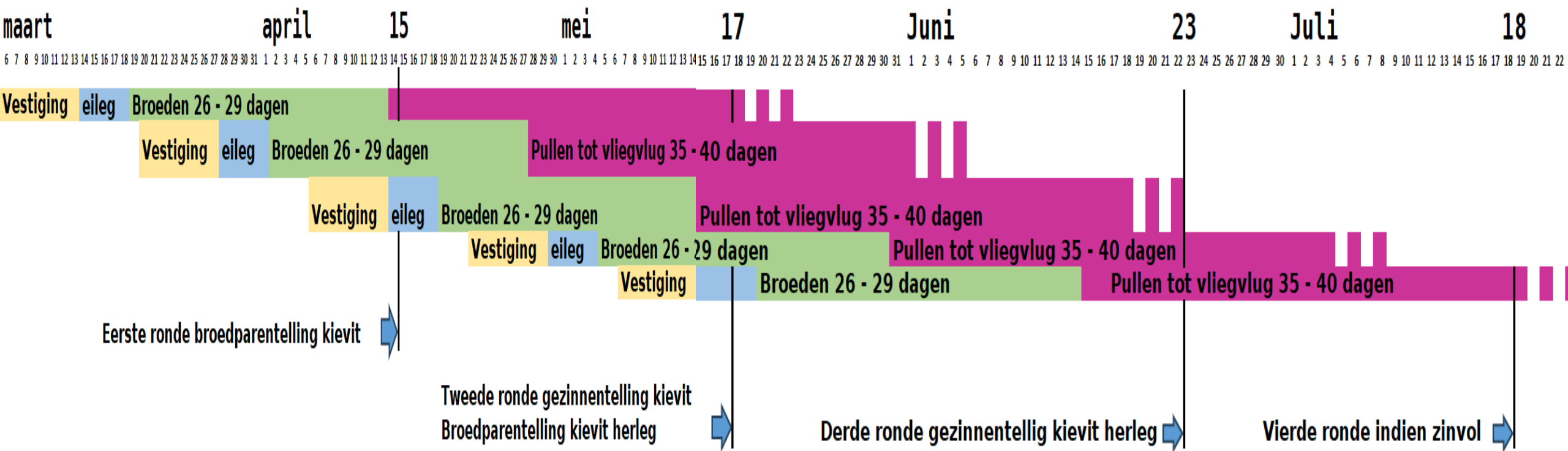
grutto 51 tot 56 dagen

Broedsucces bepalen van de kievit

De ontwikkeling van een methode

Tijdslijn van de broedperiode

Resultaten van het eerste jaar van vijf gebieden in de Krimpenerwaard

Gebied	Maximum Broedparen		Gezinnen half mei	Gezinnen half juni	Totaal gezinnen	Geschat broedsucces
Ouderkerk west	16-apr	11,5	5	0	5	43,5%
De Nes	17-mei	17	2	5	7	41,2%
Beneden Haastrecht	15-mei	26	4	10	14	53,8%
Schuwacht	13-apr	15	3	0	3	20,0%
Zuidbroek noord	14-apr	12	11	4	15	125,0%

Welk beheer heeft een kievit nodig om kuikens groot te brengen.

- Verbeteren van habitat van de gebieden die slecht scoren.
- Gebied waar de meeste kuikens opgroeiden, was rommelig land met kale plekken.
- Kievit kuikens lopen graag bij een plas-dras of op extensief beweide percelen 1,5 GVE/Ha. Maar ook buiten het beheermosaïek zoals pas gemaaid land of beweide percelen.
- Kievit kuikens lopen veel minder op percelen met rustperiode.
- Kievit kuiken pikt insecten van de grond, grutto kuiken pikt insecten van gewas.

Recente onderzoeken naar kieviten:

Habitatselectie en overleving van kievitskuikens in Nederlandse graslanden.

Kleyheeg, E., J. Loonstra, M. Roodbergen en T. Visser, 2023

Kieviten in Nederlandse graslanden – verdieping op basis van zender gegevens in 2022 en 2023

Kleyheeg E. & Glastra T.

Habitatselectie en overleving van kievitskuikens in Nederlandse graslanden.

Kleyheeg, E., J. Loonstra, M. Roodbergen en T. Visser, 2023

- Positioneer beheer voor Kieviten op vochtige locaties, met veel microreliëf en een zo groot mogelijke landschappelijke openheid.
- Behoud microreliëf door percelen niet te egaliseren.
- Gebruik vernatting, voorbeweiding, extensieve beweiding, het verschrallen van percelen (lange termijn), het uitstellen van de mestgift tot na het broedseizoen en het toedienen van ruige mest om te zorgen voor voldoende aanbod van korte vegetaties.
- Werk aan vernatting door het opzetten van het waterpeil en het creëren van plasdraspercelen.
- Zet beweiding in als een combinatie van extensieve beweiding en percelen met voorbeweiding en uitgestelde maaidatum.
- De kievit is minder gebaat bij pakketten met uitgestelde maaidatum. Hiermee kan agrarisch natuurbeheer zelfs een negatief effect hebben.

Kieviten in Nederlandse graslanden – verdieping op basis van zender gegevens in 2022 en 2023 Kleyheeg E. & Glastra T.

- Mozaïekbeheer dat gedurende het broedseizoen foerageerhabitat biedt voor zowel kievitskuikens als voor volwassen Kieviten.
- Voldoende variatie in vegetatiehoogte en micro-reliëf om te kunnen schuilen voor predatoren.
- Voor volwassen vogels, maar ook de oudere kuikens, is de beschikbaarheid van regenwormen als voornaamste voedselbron van belang.
- De vrouwtjes foerageerden op andere plekken met een productievere vegetatie (hogere mestgift) en vochtigere bodem. Hoe verder weg de vrouwtjes gemiddeld foerageerden, hoe lager de overlevingskans van de kuikens.

Weidehof
Krimpenerwaard

Agrarisch natuur-
en landschapsbeheer